

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskeva alueellinen linjaus

1. Alueellisen linjauksen lähtökohtia

Alueellinen linjaus perustuu ulkomaalaislakiin (301/2004) ja valtioneuvoston päätökseen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevista valtakunnallisista linjauksista (VNp 11.10.2012). Alueellinen linjaus ei sisällä valtakunnallisessa linjauksessa käsiteltyjä seikkoja. Tästä syystä alueellista linjausta on luettava rinnakkain valtakunnallisen linjauksen kanssa.

Linjaukset eivät ole oikeussääntöjä. Linjausten tarkoituksena on antaa informaatiota siitä, mitä hakemusta käsittelevän virkamiehen tulee ottaa huomioon harkittaessa työntekijän oleskeluluvan myöntämistä.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti alueellisissa linjauksissa käsitellään alueellisten työmarkkinoiden erityispiirteitä, kuten arviota työvoiman saatavuudesta eri ammatti- ja toimialoilla. Alueellisen linjauksen tarkoituksena on tukea osaavan työvoiman saatavuutta Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) alueella huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet.

Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) arvioi osapäätöksessään työntekijän oleskeluluvan työvoimapoliittiset edellytykset, eli työhön sopivan, työmarkkinoilla käytettävissä olevan työvoiman saatavuuden kohtuullisessa ajassa. TE-toimisto varmistaa, ettei työntekijän oleskeluluvan myöntäminen estä työhön sopivan, työmarkkinoilla käytettävissä olevan henkilön työllistymistä. TE-toimisto varmistaa harkinnassaan myös työntöön keskeisten ehtojen asianmukaisuuden ja työnantajan edellytykset toimia työnantajana. TE-toimiston tulee lisäksi varmistua ulkomaalaisen toimeentulon riittävydestä sekä mahdollisten tehtävään liittyvien pätevyys- tai terveydentilavaatimusten täyttymisestä.

Ulkomaalaisen toimeentulon on oltava turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla siten, että toimeentulo on laskennallisesti turvattu koko työntekijän oleskeluluvan keston ajan. Toimeentuloedellytyksen arvioinnista on linjattu myös valtioneuvoston päätöksessä 11.10.2012 (valtakunnalliset linjaukset). TE-toimiston tulee ottaa harkinnassaan huomioon myös se, että ulkomaalaislain toimeentuloedellytystä koskevan 39 §:n mukaan toimeentuloa arvioitaessa sallitaan vain tilapäinen turvautuminen sosiaalietuuksiin.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset saavat työskennellä Suomessa ilman työntekijän oleskelulupaa. Vastaava oikeus on myös Norjan, Islannin, Liechtensteinin ja Sveitsin kansalaisilla. ETA-alueen ulkopuolisten maiden kansalaisilta vaaditaan lähtökohtaisesti työntekijän oleskelulupa, mutta poikkeuksiakin on. Ulkomaalaislaissa on määritelty ne tehtävät, alat ja asemat (esim. perheenjäsen) joihin liittyy oikeus

tehdä työtä muun oleskelutuvan perusteella tai ilman oleskelulupaa. Työnantajan velvollisuutena on varmistua siitä, että palvelukseen tulevalle ja palveluksessa olevalle ulkomaalaisella on vaadittava työntekijän oleskelulupa tai että hän ei tarvitse oleskelulupaa.

2. Kaakkois-Suomen työmarkkinatilanne

Huhtikuussa 2019 Kaakkois-Suomessa oli 14 418 työtöntä työnhakijaa. Luku on 14,5 % vähemmän kuin viime vuoden huhtikuussa. Etelä-Karjalassa (-18,7 %) työttömyys vähenee Kymenlaaksoa (-11,5 %) nopeammin. Koko maassa oli 9,8 % vähemmän työttömiä kuin vuosi sitten. Työttömien osuus työvoimasta (10,6 %) on suurempi kuin keskimäärin (8,8 %). Työmarkkinoilla on edelleen rakenteellisia ongelmia. Kaakkois-Suomessa on noin 3 650 pitkäaikaistyötöntä. Pitkäaikaistyöttömien määrät ovat kuitenkin selkeässä laskussa (Kaakkois-Suomi -31 %, koko maa -22 %).

Nuorten työttömyys vähenee (-6 %) kokonaistyöttömyyttä hitaammin. Avautuvien työpaikkojen määrä vaihtelee paljon kuukausittain. Huhtikuussa uusia avautuneita työpaikkoja oli 13 % edellisvuotta enemmän. Kun tarkastelujaksoa laajennetaan viimeisen puolen vuoden tietoihin, uusia avoimia työpaikkoja oli 10 % enemmän kuin vuosi sitten. Tilastokeskuksen mukaan 37 % kaakkoissuomalaisista yrityksistä oli kärsinyt rekrytointivaikeuksista vuonna 2018 (koko maa 41 %).

3. Ulkomaisen työntekijän oleskelulupaa koskevan alueellisen linjauksen valmistelu

Alueellisen linjauksen valmistelussa on otettu huomioon Kaakkois-Suomen ELY-keskusalueen työmarkkinatilanne sekä Kaakkois-Suomen TE-toimiston käytännön työstä keräämä tieto työmarkkinatilanteesta. Työvoiman saatavuuden arvioinnin tietopohjana on käytetty mm. TEM työnvälitystilastoja, työ- ja elinkeinohallinnon ennakoititietoa, tilastokeskuksen selvityksiä rekrytointiongelmista, uutisseurantaa, työhallinnon URA-järjestelmää sekä ammattibarometrin tietoja.

Luonnosesitys alueellisesta työlupalinjauksesta on toimitettu sähköisesti maahanmuuttoasian jaoston jäsenille ja heillä on ollut mahdollisuus kommentoida luonnosesitystä. Maahanmuuttoasiain jaostossa ovat edustettuina eri yhteistyötahot, kuten Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Kaakkois-Suomen TE-toimisto, kuntien edustajia, maakuntien liitot, oppilaitosten edustajia, työmarkkinaosapuolet sekä eri järjestöjä, mukaan lukien maahanmuuttajia edustava järjestö.

4. Alueellinen linjaus

Alueellisessa linjauksessa on valmistelun perusteella määritelty ne ammattialat, joille työntekijän oleskelulupahakemukseen voidaan tehdä myönteinen osapäätös ilman erikseen tehtävää arviota työvoiman saatavuudesta.

Suomessa toimivan työnantajan edellytetään ensisijaisesti rekrytoivan työvoimaa työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Jotta TE-toimisto voi

selvittää työvoiman saatavuuden, oleskelulupahakemuksen tietoja vastaava työpaikka tulee ilmoittaa avoimeksi TE-toimistoon (www.te-palvelut.fi). Kohtuullisena aikana Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella pidetään sitä, että työpaikka on pääsääntöisesti avoinna vähintään kahden (2) viikon ajan. TE-toimiston tulee ottaa harkinnassa huomioon koko EU-ETA-alueen työnhakijat (lisätietoa EURES-palveluista www.te-palvelut.fi/eures).

Paikkaan välitetään TE-toimistosta aktiivisesti työvoimaa. Työnantajan tulee oleskelulupahakemuksen käsittelyn yhteydessä antaa Kaakkois-Suomen TE-toimistolle kirjallinen selvitys työntekijän haun tuloksesta.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus katsoo, että seuraavilla ammattialoilla työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Työvoiman saatavuuden parantamiseksi TE-toimisto voi tehdä myönteisen osapäätöksen työntekijän oleskelulupahakemukseen ilman erikseen tehtävää selvitystä työvoiman saatavuudesta Kaakkois-Suomessa ammattitaitoisille:

1. kuorma-auton- ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajat silloin, kun kyseessä on rajan ylittävä ulkomaanliikenne ja työstä vain pieni osa tapahtuu Suomessa
2. metallialan työntekijöistä CNC-koneistajat ja hitsaajat
3. sovellussuunnittelijat ja sovellusohjelmoijat

Työvoiman saatavuuden selvittämiseksi em. ammateissa ei siis edellytetä, että työpaikka on julkisesti haussa. Muu linjauksen alussa kuvattu TE-toimiston harkinta kuitenkin suoritetaan, vaikka saatavuutta ei selvitetäkään.

5. Työntekijän oleskelulupa-asioiden käsittely Kaakkois-Suomessa

Kaakkois-Suomen ELY-keskusalueen työntekijän oleskelulupahakemusten osapäätökset tehdään Kaakkois-Suomen TE-toimiston Lappeenrannan toimipaikassa. Lopullisen päätöksen tekee Maahanmuuttovirasto.

Lisätietoja Kaakkois-Suomen TE-toimisto:
www.te-palvelut.fi

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto
Työntekijän oleskelulupa-asiat
Villimiehenkatu 2 B
53101 Lappeenranta

Puh. 0295 042 006 (arkisin klo 9.00 – 11.00)
tyolupalvelut.kaakkois-suomi@te-toimisto.fi

6. Alueellisen linjauksen voimassaolo

Alueellinen linjaus on voimassa toistaiseksi päätöksentekopäivämäärästä ja sitä päivitetään tarvittaessa työmarkkinoilla tapahtuvien muutosten

tai säädösmuutosten mukaisesti. Tämä linjaus kumoaa Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen aiemman työlupalinjauksen.

7. Lisätietoja

Lisätietoja Kaakkois-Suomen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevasta alueellisesta linjauksesta antavat Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa yksikön päällikkö Tea Munne (puh. 0295 024 075) ja asiantuntija Ira Ronkainen (puh. 0295 029 064).

Yksikön päällikkö

Tea Munne

Asiantuntija

Ira Ronkainen